

۱۲۹۸۸۸۲

فرهنگ مختصر حقوق بین الملل عمومی

دکتر محسن ای صلح چی

(عضو هیات علمی، دانشگاه علامه طباطبائی)

سرشناسه: صلح‌چی، محمدعلی، ۱۳۳۵ -
 عنوان و نام‌پدیدآور: فرهنگ مختصر حقوق بین‌الملل عمومی /
 محمدعلی صلح‌چی
 مشخصات نشر: تهران: نشر میزان، ۱۳۹۴
 مشخصات ظاهری: ۳۲۰ ص.
 شابک: 978-964-511-725-0
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیفا
 موضوع: حقوق بین‌الملل -- اصطلاح‌ها و تعبیرها
 موضوع: حقوق بین‌الملل -- واژه‌نامه‌ها -- انگلیسی
 ردیف‌دهی‌کنگره: ۴ف۸ص/۱۱۶۳ KZ
 ردیف‌دهی دیویی: ۳۴۱/۰۳
 شماره کتابشناختی ملی: ۴۰۴۲۲۸۰

در صورت تکثیر (اعم از چاپ و غیره) باید از این اثر بدون اخذ مجوز
 از ناشر (دکتر محمدعلی صلح‌چی) کپی برداری و پخش نمود.
 اطلاعات ضروری مشاهده و بارگیری از این اثر به آدرس www.mizan-law.ir و آدرس ناشر در دسترس است.

۹۲۶

نشر میزان
 فرهنگ مختصر
 حقوق بین‌الملل عمومی
 دکتر محمدعلی صلح‌چی
 چاپ اول: بهار ۱۳۹۵
 قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان
 شمار: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۱-۷۲۵-۰

دفتر مرکزی: خ شهید بهشتی، بعد از چهارراه سهروردی، خ کاووسی‌فر، کوچه نکبسا، پلاک ۳۲، تلفن ۸۸۵۴۹۱۳۱
 فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخررازی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰

واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتح و فرصت، پلاک ۱۰۴، تلفن ۸۸۳۴۹۵۲۹-۳۱

پست الکترونیکی: mizannasher@yahoo.com وب سایت: www.mizan-law.ir

فهرست مطالب

۱۳	 مقدمه
۱۴	 آژانس فضایی اتحادیه اروپا (ESA)
۱۴	 آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA)
۱۷	 اتحادیه آفریقا (AFRICAN UNION)
۲۱	 اتحادیه بین‌المللی ارتباطات دوربرد (ITU)
۲۹	 اتحادیه اروپا (EU)
۴۸	 اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت (IUCN)
۵۰	 اتحادیه بین‌المجالس (INTER-PARLIAMENTARY UNION)
۵۱	 اشغال نظامی (MILITARY OCCUPY)
۵۱	 اشیای نظامی (MILITARY OBJECTIVES)
۵۲	 اشیای غیر نظامی (CIVIL OBJECTS)
۵۳	 ارتباط بین‌المللی (INTERNATIONAL SERVITUDES)
	اصل احتیاط زیست محیطی
۵۴	 (ENVIRONMENTAL PRECAUTIONARY PRINCIPLE)
۵۴	 اصل عدم تبعیض (PRINCIPLE OF NON-DISCRIMINATION)
	اصل یا رفتار ملل کاملاً الوداد
۵۴	 PRINCIPLE OF MOST-FAVORED NATIONS (MFN)
۵۴	 اصل رفتار ملی (NATIONAL TREATMENT PRINCIPLE)
۵۵	 اقدامات جمعی (COLLECTIVE MEASURES)
۵۶	 اکوواس (ECOWAS)
۵۸	 الحاق (سرزمین) (ANNEXATION)

- امنیت جمعی (COLLECTIVE SECURITY) ۶۱
- اموال دشمن (ENEMY PROPERTY) ۶۴
- آنکتاد (UNCTAD) ۶۶
- انجمن بین‌المللی تونل (ITA) ۶۷
- اوپک (OPEC) ۷۰
- ایساف (INTERNATIONAL SECURITY ASSISTANCE FORCE) ۷۲
- ایکوم کمیته جهانی موزه‌ها (ICOM) ۷۴
- اینتربل (INTERPOL) ۷۵
- ایکوموس (ICOMOS) ۷۹
- ایرادات مستدام در مقابل دادگاه‌ها و دیوان‌های داورى
(PRELIMINARY BEFOR INTERNATIONAL COURTS AND TRIBUNALS)
OBJECTIONS ۸۰
- آیین دادرسی دیوان‌ها و دادگاه‌های بین‌المللی
(PROCEDURE OF INTERNATIONAL COURTS AND TRIBUNALS) ۸۶
- بانک جهانی (WORLD BANK) ۹۲
- بایگاه‌های نظامی در سرزمین‌های خارجی
(MILITARY BASES ON FOREIGN TERRITORY) ۹۳
- پرچم صلح موقت (FLAG OF TRUCE) ۹۶
- پرچم‌ها و یونیفرم‌ها در جنگ (FLAG AND UNIFORMS IN WAR) ۹۷
- پرداخت غرامت یا (جبران خسارت) (REPARATION) ۹۸
- پیمان ورشو (۱۹۵۵-۱۹۹۱) (WARSAW PACT) ۹۸
- تابعیت کشتی (NATIONALITY OF SHIP) ۹۹
- تجاوز (AGGRESSION) ۱۰۰
- تحریم بین‌المللی (INTERNATIONAL SANCTIONS) ۱۰۳
- تسلیمات متعارف (CONVENTIONAL ARMS) ۱۰۴
- ترک مخاصمه (ARMISTICE) ۱۰۴
- تروریسم (TERRORISM) ۱۰۷

۱۰۹.....	تلاش‌های نیک یا مساعی جمیله (GOOD OFFICES)
۱۱۰.....	توافق برای رجوع به داوری (COMPROMISE)
۱۱۰.....	توسل به راه‌کارهای داخلی (EXHAUSTION OF LOCAL REMEDIES)
۱۱۷.....	جاسوسی (ESPIONAGE)
۱۱۹.....	جامعه عرب (ARABY SOCIETY)
۱۲۰.....	جامعه آند (COMUNIDAD ANDINA)
۱۲۲.....	جامعه توسعه جنوب آفریقا (SADC)
۱۲۳.....	جرم بین‌المللی (INTERNATIONAL CRIME)
۱۲۳.....	جنایات علیه صلح (CRIMES AGAINST PEACE)
۱۲۵.....	جنبش عدم تعهد (NAM)(NON - ALIGNED MOVEMENT)
۱۲۶.....	جنگ اقتصادی (ECONOMIC WARFARE)
۱۲۷.....	جنگ بیولوژیک (BIOLOGICAL WARFARE)
۱۲۸.....	جنگ داخلی (CIVIL WAR)
۱۳۴.....	جنگ شیمیایی (CHEMICAL WARFARE)
۱۳۶.....	جنگ هوایی (AIR WARFARE)
۱۳۹.....	حق وتو (RIGHT TO VETO)
۱۴۱.....	حقوق بشر در زمینه اقتصادی (ECONOMIC HUMAN RIGHTS)
	حقوق بشر دوستانه و مخاصمه مسلحانه
۱۴۱.....	(HUMANITARIAN LAW AND ARMED CONFLICT)
	حقوق بین‌الملل کنترل و خلع سلاح تسلیحات
۱۴۷.....	INTERNATIONAL LAW ON ARMS CONTROL AND DISARMAMENT
۱۴۸.....	حقوق کنترل تسلیحات (ARMS CONTROL LAW)
	حق حضور نزد دیوان‌ها و دادگاه‌های بین‌المللی
۱۴۸.....	(STADING BEFOR INTERNATIONAL COURST AND TRIBUNALS)
۱۵۸.....	حقیقت‌یابی (FACT FIDING)
	حل و فصل اختلافات در کنوانسیون حقوق دریاها
۱۵۸.....	(DISPUTE SETTLEMENT AND CONVENTION ON THE LAW OF SEA)

حل و فصل قضایی اختلافات بین‌المللی

- ۱۶۳.....(JUDICIAL SETTLEMENT OF INTERNATIONAL DISPUTES)
- ۱۶۹.....(DIPLOMATIC PROTECTION) حمایت دیپلماتیک
- ۱۷۰.....(DISARMAMENT) خلع سلاح
- ۱۷۰.....(TCTY) دادگاه بین‌المللی کیفری یوگسلاوی سابق
- ۱۷۸.....(TOKYO TRIAL) دادگاه توکیو
- ۱۷۸.....(ARBITRATION) داوری
- ۱۸۹.....(ARBITRATION COURT) دادگاه دربی
- ۱۹۲.....(FORUM SHOPPING) دادگاه دخواه
- ۱۹۲.....(U.N SECRETARIAT) دبیرخانه سازمان ملل متحد
- ۱۹۳.....(SELF-DEFENSE) دفاع مشروع
- ۱۹۳.....(COLLECTIVE SELF-DEFENSE) دفاع مشروع جمعی
- ۱۹۵.....(INTERNATIONAL MARITIME COURT) دفتر بین‌المللی دریانوردی
- ۱۹۵.....(STIMSON DOCTRINE) دکترین استیمسون
- ۱۹۶.....(THE MARGIN OF APPRECIATION DOCTRINE) دکترین حاشیه تفسیر
- ۱۹۶.....(MONROE DOCTRINE) دکترین مونروئه
- ۱۹۶.....(INTERNATIONAL CRIMINAL COURT) دیوان بین‌المللی کیفری
- دیوان دعوای ایران - ایالات متحده
- ۲۰۳.....IRAN-UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL (IRAN-U.S.C.T)
- ۲۰۹.....INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE دیوان بین‌المللی دادگستری
- ۲۱۷.....PERMANENT COURT OF ARBITRATION (PCA) دیوان دائمی داوری
- دادگاه بین‌المللی کیفری رواندا
- ۲۲۳.....INTERNATIONAL CRIMINAL TRIBUNAL FOR RWANDA
- ۲۲۳.....(VERIFICATION) راستی‌آزمایی
- ۲۲۴.....(COMBATANTS) رزمندگان
- ۲۲۶.....(SAARC) سارک
- ۲۲۷.....(WORLD HEALTH ORGANIZATION) سازمان بهداشت جهانی

- ۲۲۸..... سازمان جهانی تجارت (WTO)
- ۲۳۳..... سازمان دریایی بین‌المللی (INTERNATIONAL MARITIME ORGANIZATION)
- ۲۳۴..... سازمان کنفرانس اسلامی (OIC)
- سازمان منع سلاح‌های شیمیایی
- THE ORGANIZATION FOR THE PROHIBITION OF CHEMICAL WEAPONS
- ۲۳۷..... (OPCW)
- ۲۳۷..... سازمان همکاری، اقتصادی و توسعه (OECD)
- ۲۳۹..... سازمان شانگهای (SCO)
- ۲۴۱..... سازمان جهانی گردشگری (UNWTO)
- ۲۴۱..... سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO)
- ۲۴۵..... سازمان ایکائو (ICAO)
- ۲۴۷..... سازمان ملل متحد (UN)
- ۲۴۸..... سلاح‌های ممنوعه (PROHIBITED WEAPONS)
- ۲۴۹..... سلاح کشتار جمعی (MASS DESTRUCTION WEAPONS)
- ۲۴۹..... شرط التزام عام یا شرط فراگیر (UMBRELLA CLAUSE)
- ۲۵۰..... شرط کانالی (CONNOLLY CLAUSE)
- ۲۵۰..... شرط مارتینس (MARTINS' CLAUSE)
- ۲۵۱..... شکنجه (TORTURE)
- ۲۵۲..... شناسایی تخاصم (RECOGNITION OF BELLIGERENCY)
- ۲۵۳..... شناسایی شورش (RECOGNITION OF INSURGENCY)
- ۲۵۳..... شورای حقوق بشر سازمان ملل (HRC)
- ۲۵۵..... شورای امنیت سازمان ملل (UNSC)
- ۲۵۶..... شورای قیمومت سازمان ملل متحد (TRUSTEESHIP COUNCIL)
- ۲۵۷..... شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل (ECOSOC)
- ۲۶۲..... صلح شاه (KING'S PEACE)
- ۲۶۲..... صندوق بین‌المللی پول (IMF)
- ۲۶۳..... ضرورت نظامی (MILITARY NECESSITY)

- ۲۶۵.....عدم اشاعه تسلیحات (NON - PROLIFERATION)
- ۲۶۵.....عفو بین الملل (AMNESTY INTERNATIONAL)
- ۲۶۶.....غیر نظامی کردن (DEMILITARIZATION)
- ۲۶۷.....فدراسیون جهانی نقطه تجاری (WTPF: WORLD TRADE POINT FEDERATION)
- ۲۷۰.....فرض و اتل (VATAL THEORY)
- ۲۷۰.....قانون دراگو (DRACO'S LAW)
- ۲۷۱.....قطعه نامه اتحاد برای صلح (UNITING FOR PEACE RESOLUTION)
- ۲۷۱.....قواعد ثانویه (SECONDERY RULES)
- ۲۷۱.....کرامت ذاتی انسان ها (INHERENT HUMAN DIGNITY)
- ۲۷۲.....کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل (UNHCR)
- ۲۷۲.....کمسیون اروپا (EUROPEAN COMMISSION)
- ۲۷۳.....کنفرانس امنیتی مونیخ (MUNICH SECURITY CONFERENCE) (MSC)
- ۲۷۳.....کنفرانس های پاگواش (PUGWASH CONFERENCES)
- ۲۷۴.....کنفرانس دوربان (DURBAN CONFERENCE)
- کنوانسیون بین المللی مبارزه با اقدامات تروریستی هسته ای
- ۲۷۵.....CONVENTION AGAINST TERRORIST NUCLEAR
- ۲۷۵.....کنوانسیون میراث جهانی (WORLD HERITAGE CONVENTION)
- کنوانسیون جهانی حقوق کودک
- ۲۸۰.....(CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD)
- کنوانسیون بین المللی ایمنی جان اشخاص در دریا
- ۲۸۱.....SAFETY OF LIFE AT SEA CONVENTION (SOLAS)
- ۲۸۱.....کنوانسیون منع استفاده، انباشت، تولید و انتقال مین های ضد نفر و انهدام آنها
- CONVENTION ON THE PROHIBITION OF THE USE, STOCKPILING,
PRODUCTION AND TRANSFER OF ANTI-PERSONNEL MINES AND ON
۲۸۱.....THEIR DESTRUCTION
- ۲۸۲.....گروگان گیری (HOSTAGES)
- ۲۸۲.....گروه ۱ + ۵ (G 5+1)
- ۲۸۲.....گروه بیست (G 20)

- ۲۸۶..... گروه بریکس (BRICS)
- ۲۸۶..... ماهیگیری بین‌المللی (INTERNATIONAL FISHING)
- ۲۸۷..... مجازات جمعی (COLLECTIVE PUNISHMENT)
- ۲۸۹..... مجمع عمومی سازمان ملل متحد (U.N.GENERAL ASSEMBLY)
- ۲۹۱..... محاصره دریایی (BLOCKADE)
- ۲۹۵..... مخاصمه مسلحانه (ARMED CONFLICT)
- ۲۹۹..... مداخله (INTERVENTION)
- ۲۹۹..... مذاکره (NEGOTIATION)
- ۳۰۲..... مرکز توسعه نقطه تجارت بین‌المللی (UNTPDC)
- ۳۰۲..... مزدوران (MERCENARIES)
- ۳۰۴..... مسئولیت حمایت (RESPONSIBILITY TO PROTECT)
- ۳۰۵..... مسئولیت مافوق (COMMAND RESPONSIBILITY)
- مسئولیت دولت ناشی از اعمال منع نشده در حقوق بین‌الملل
- ۳۰۵..... STATE LIABILITY FOR ACTS NOT PROHIBITED BY INTERNATIONAL LAW
- ۳۰۶..... معاهده ۱۹۷۵ الجزایر (ALGERIA TREATY OF 1975)
- ۳۱۰..... معاهده منشور انرژی (ECT) ENERGY CHARTER TREATY
- ۳۱۱..... معاهده منع آزمایش‌های هسته‌ای در اتمسفر مایورای جو و زیر آب (۱۹۶۳)
- TREATY BANNING NUCLEAR WEAPON TESTS IN THE ATMOSPHERE IN
- ۳۱۱..... OUTER SPACE AND UNDER WATER (1963)
- ۳۱۱..... معاهده منع گسترش هسته‌ای (NUCLEAR NON PROLIFERATION TREATY)
- معاهده نیروهای مسلحانه متعارف در اروپا
- ۳۱۳..... TREATY ON CONVENTIONAL ARMED FORCES IN EUROPE
- ۳۱۳..... معنای واژه زور (FORCE)
- معنای واژه زور به زور در حقوق بین‌الملل
- ۳۱۳..... (PROHIBITION ON USE OF FORCE IN INTERNATIONAL LAW)
- ۳۱۴..... موافقتنامه‌های نزاکتی (GENTLEMENT'S AGREEMENTS)
- ۳۱۴..... میلیشیا (MILITIAS)

- ۳۱۵..... (NORTH ATLANTIC TREATY ORGANIZATION) ناتو
- ۳۱۷..... (BISMARCK THEORY) نظریه بیسمارک
- ۳۱۸..... (NAFTA) THE NORTH AMERICAN FREE TRADE AGREEMENT نفتا
- نظام صلح بانی سازمان ملل متحد
- ۳۱۹..... (UNITED NATIONS PEACE KEEPING SYSTEM)
- ۳۱۹..... (LIBERATION MOVEMENTS) نهضت‌های آزادی بخش
- ۳۲۰..... (GUERRILLA FORCES) نیروهای شورشی

فرهنگ‌ها علاوه بر آن که نشان‌دهنده سطح توسعه جوامع هستند، عاملی برای توسعه نیز حساب می‌شوند. در نظام حقوقی ایران از فرهنگ‌ها و دانشنامه‌ها استفاده زیادی نمی‌شود در حالی که بیان و تبیین هر مفهوم و موضوعی به تنهایی در حد یک پژوهش علمی است. بنابراین با توجه به اهمیت و ارزش فرهنگ حقوقی در پیشرفت و توسعه نظام حقوقی، این فرهنگ به منظور دستیابی به این امر مهم تهیه و تدوین شده است. این فرهنگ به طور خاص برای آشنایی و درک مفاهیم و موضوعات و همچنین سازمان‌ها و نهادهای حقوق بین‌الملل است. این فرهنگ می‌تواند به عنوان یک مرجع اصلی برای کسانی که با موضوعات مختلف حقوق بین‌الملل ارتباط دارند مورد استفاده قرار گیرد. در این کتاب سعی شده است که موضوعات اصلی و مهم پرداخته شود به طوری که پاسخگوی نیازهای اکثر دانشگاهیان در رشته‌های مختلف حقوق بین‌الملل و کسانی که علاقه‌مند به مسایل حقوق بین‌الملل هستند باشد.

در تهیه این کتاب از کلیه منابع و مآخذی که دسترسی به آنها امکان داشت استفاده شده و سعی بر این بوده که تمام کارهای انجام شده قبلی نیز مورد توجه قرار گیرد. لازم به اشاره است که در توضیح و تشریح موضوعات حقوقی نهایت ایجاز رعایت شده است زیرا اگر چنین عمل نمی‌شد، شماره صفحات کتاب فزونی می‌یافت و نیاز به چند جلد کتاب بود.

سخن آخر آن که مولف خود را واجد صلاحیت کامل برای ارایه چنین اثری نمی‌داند اما هدف و غرض ما ارایه چیزی است که بتواند فتح باب کند و اهل علم و آنان را که توانایی علمی و فرصت جهت انجام کاری از این نوع را دارند وادار نماید تا دست همت از آستین بیرون آورند و همه علاقه‌مندان به حقوق بین‌الملل را بهره‌مند سازند.

آژانس فضایی اتحادیه اروپا (ESA)

آژانس فضایی اتحادیه اروپا (European Space Agency) در سال ۱۹۷۴ تأسیس شد. این سازمان به اختصار اسا (ESA) نامیده می‌شود. ۱۷ کشور اروپایی از جمله؛ آلمان، اتریش، اسپانیا، ایتالیا، ایرلند، انگلستان، بلژیک، پرتغال، دانمارک، سوئد، سوئیس، فرانسه، فنلاند، لوکزامبورگ، نروژ، هلند و یونان اعضای این سازمان هستند. مرکز فضایی گویان، محل پرتاب موشک‌های فضایی سازمان فضایی اروپا است.

در ۶ مارس سال ۲۰۰۸ نخستین مدل فضایی‌های ترابری خودکار از پایگاه فضایی گویان به ایستگاه فضایی بین‌المللی پرتاب شد و ۳ آوریل همان سال این باربر پیشرفته اروپایی موزوم به رول ورن با موفقیت به ایستگاه فضایی بین‌المللی متصل شد. فضایی‌های ترابری خودکار (Automated Transfer Vehicle) یا ای‌تی‌وی (ATV) فضایی‌های بدون سرنشینی است که توسط سازمان فضایی اروپا برای رساندن خدمات و پشتیبانی به ایستگاه فضایی بین‌المللی ساخته شده است. ای‌تی‌وی بزرگترین و سنگین‌ترین فضایی‌های ساخت اروپا است.

ای‌تی‌وی سنگین‌ترین محموله‌ای است که موشک آریان-۵ تاکنون به مدار زمین حمل کرده. پس از دو روز پرواز مداری، ای‌تی‌وی بطور خودکار به بخش سرویس‌دهی روسی ایستگاه که ازوزدا نام دارد متصل می‌شود.

آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA)

پیشنهاد تأسیس آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را دوایت آیزنهاور رئیس‌جمهور آمریکا در سخنرانی خود در مجمع عمومی سازمان ملل که به سخنرانی اتم برای صلح معروف شد، در سال ۱۹۵۳ مطرح کرد. بحران‌های سیاسی - منطقه‌ای و بین‌المللی پس از جنگ جهانی دوم و تداوم تلاش برای خلع سلاح هسته‌ای و متوقف کردن مسابقه تسلیحاتی، موجب شد کنفرانسی مرکب از ۸۲ کشور در سازمان ملل تشکیل و اساسنامه آژانس تصویب شود که در نهایت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در ۲۹ ژوئن ۱۹۵۶ رسماً اعلام موجودیت کرد.